

Informacje bieżące

Wyniki wstępne

Warszawa, 2008–11–21

BADANIE KONIUNKTURY

Koniunktura w przemyśle, budownictwie, handlu i usługach
w listopadzie 2008 r.

Ogólny klimat koniunktury w **przetwórstwie przemysłowym** jest w listopadzie oceniany negatywnie, gorzej niż w październiku i w analogicznym miesiącu ostatnich pięciu lat. Na nastroje przedsiębiorców wpływają niekorzystne oceny bieżącego i przyszłego portfela zamówień i produkcji. Bieżąca i przyszła sytuacja finansowa oceniana jest bardziej pesymistycznie niż przed miesiącem.

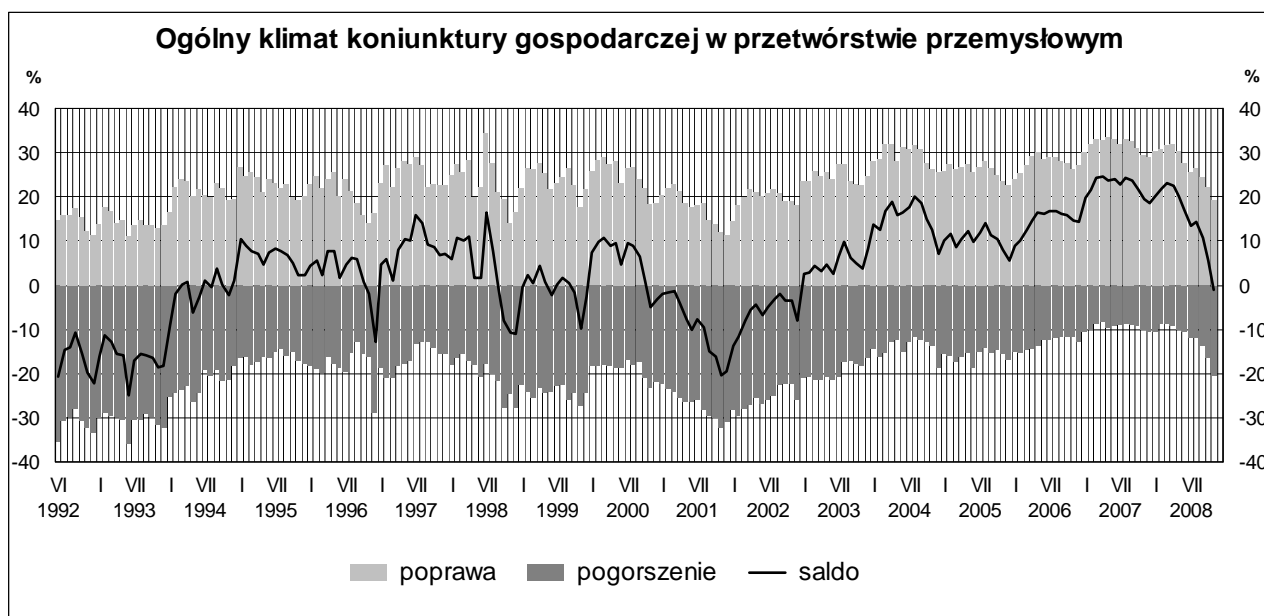
Ogólny klimat koniunktury w **budownictwie** oceniany jest mniej korzystnie niż przed miesiącem i w listopadzie ostatnich trzech lat. Spowodowane jest to gorszymi niż w październiku, ale nadal optymistycznymi ocenami bieżącego i przyszłego portfela zamówień, produkcji budowlano-montażowej oraz sytuacji finansowej.

W listopadzie ogólny klimat koniunktury w **handlu detalicznym** oceniany jest mniej optymistycznie niż w październiku i w analogicznym miesiącu ubiegłego roku. Wpływają na to negatywne prognozy sprzedaży oraz pesymistyczne oceny bieżącej i przyszłej sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Utrzymuje się, sygnalizowany w ubiegłym miesiącu, niewielki wzrost bieżącej sprzedaży.

Oceny ogólnego klimatu koniunktury formułowane w listopadzie przez wszystkie badane jednostki **usługowe**¹ są mniej optymistyczne od zgłaszanych w ubiegłym miesiącu. Najlepsze oceny ogólnego klimatu koniunktury formułują firmy z sekcji **pośrednictwo finansowe**, są one jednak mniej korzystne od zgłaszanych przed miesiącem i w listopadzie ubiegłego roku. Najmniej optymistycznie, gorzej niż w październiku br. i w analogicznym miesiącu 2007 r., oceniają ogólny klimat koniunktury jednostki z sekcji **hotele i restauracje**.

¹ Obejmują następujące sekcje według PKD: **H** – Hotele i restauracje, **I** – Transport, gospodarka magazynowa i łączność, **J** – Pośrednictwo finansowe, **K** – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, **M** – Edukacja, **N** – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna, **O** – Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała.]

1. Przetwórstwo przemysłowe

W listopadzie **ogólny klimat koniunktury** jest oceniany negatywnie, gorzej niż w październiku (minus 1 wobec plus 6). Poprawę koniunktury sygnalizuje 19% badanych przedsiębiorstw, jej pogorszenie – 20% (przed miesiącem odpowiednio 22% i 16%). Pozostałe przedsiębiorstwa uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

Przedsiębiorcy odnotowują ograniczanie bieżącego portfela zamówień, na co wpływa spadek zagranicznego i – w mniejszym stopniu – krajowego portfela zamówień. Maleje bieżąca produkcja. Na najbliższe trzy miesiące przewiduje się zmniejszenie portfela zamówień i produkcji. Stan zapasów wyrobów gotowych jest nadal uznawany przez przedsiębiorców za nadmierny. Mimo terminowego ściągania należności od kontrahentów zwiększają się nieznacznie trudności w regulowaniu zobowiązań finansowych. Prognozy w tym zakresie są bardziej pesymistyczne od formułowanych w październiku. Planowane zmniejszenie zatrudnienia jest bardziej znaczące niż prognozowano w ubiegłym miesiącu. Można spodziewać się nieznacznego spadku cen.

W listopadzie przedsiębiorcy prowadzący działalność we wszystkich działach przetwórstwa przemysłowego zgłaszają pogorszenie ocen koniunktury. Mimo to najbardziej korzystne oceny ogólnego klimatu koniunktury formułują producenci: masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru (plus 18 – spadek o 8 punktów), wyrobów chemicznych (plus 10 – spadek o 7 punktów), mebli (plus 9 – spadek o 8 punktów), artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych (plus 8 – spadek o 2 punkty), instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych (plus 8 – spadek o 7 punktów) oraz prowadzący działalność wydawniczą i poligraficzną (plus 8 – spadek o 2 punkty). Negatywnie swoją koniunkturę oceniają głównie producenci: metali (minus 20 – spadek o 5 punktów), odzieży i wyrobów futrzarskich (minus 19 – spadek o 2 punkty), wyrobów włókienniczych (minus 16 – spadek o 7 punktów), skór wyprawionych i wyrobów ze skór wyprawionych (minus 14 – spadek o 10 punktów), wyrobów z drewna (minus 13 – spadek o 3 punkty), pojazdów samochodowych, przyczep i naczep (minus 11 – spadek o 16 punktów), wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (minus 7 – spadek o 18 punktów).

Producenci **wyrobów chemicznych** oceniają koniunkturę mniej optymistycznie niż w październiku. Spowodowane to jest negatywnymi ocenami bieżącego portfela

zamówień i produkcji przy ostrożniejszych niż w ubiegłym miesiącu przewidywaniach w tym zakresie. Stan zapasów wyrobów gotowych przekracza poziom uznawany przez przedsiębiorców za wystarczający. Mimo mniejszych opóźnień w ściąganiu należności od kontrahentów, producenci negatywnie oceniają swoje możliwości terminowego regulowania zobowiązań finansowych. Prognozy sytuacji finansowej są nieco mniej korzystne od formułowanych przed miesiącem. Przedsiębiorcy zamierzają dalej zmniejszać zatrudnienie. Ceny wyrobów chemicznych mogą rosnąć w tempie nieco szybszym od prognozowanego w październiku.

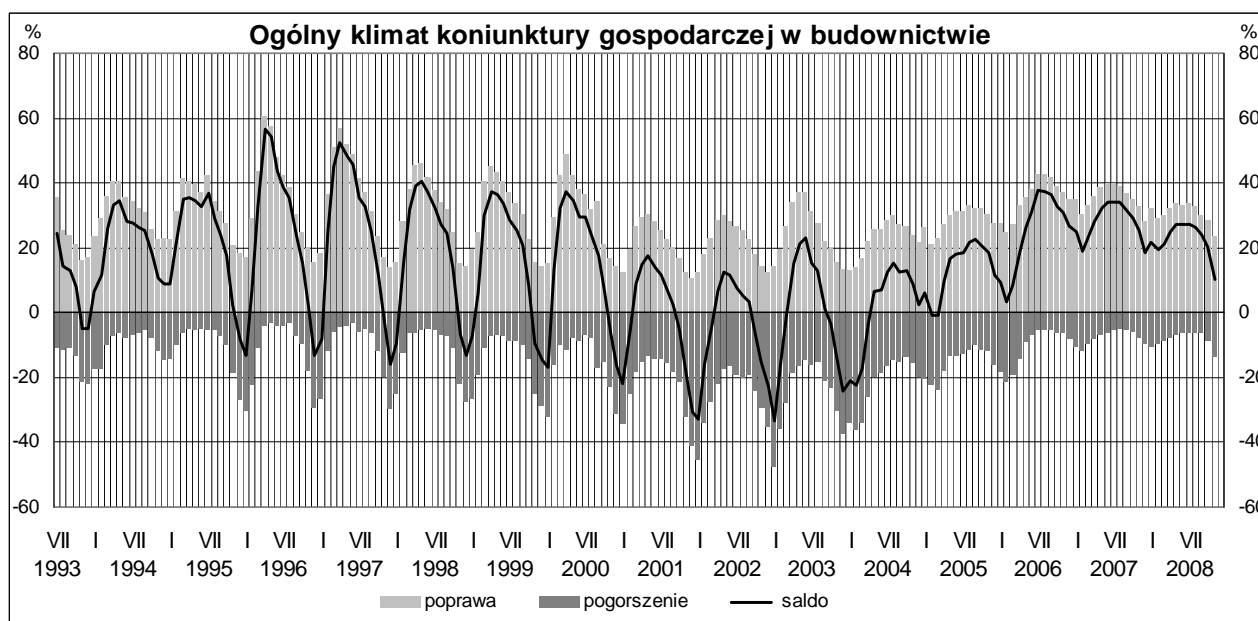
Producenci **artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych** w listopadzie oceniają swoją koniunkturę nieco mniej optymistycznie niż przed miesiącem. Mimo ograniczania bieżącego portfela zamówień, produkcja jest nieznacznie rozszerzana. Odpowiednie przewidywania są mniej optymistyczne od prognoz z października. Stan zapasów wyrobów gotowych jest uważany przez przedsiębiorców za nadmierny. Mimo iż nieznacznie zmniejszają się opóźnienia w ściąganiu należności od kontrahentów, przedsiębiorcy z nieco większymi trudnościami regulują bieżące zobowiązania finansowe. Dyrektorzy przedsiębiorstw przewidują niewielkie pogorszenie swojej sytuacji finansowej. Planowane jest dalsze ograniczenie zatrudnienia. Ceny artykułów spożywczych, napojów i wyrobów tytoniowych mogą rosnąć w tempie wolniejszym od prognozowanego w październiku.

Producenci **maszyn i aparatury elektrycznej** oceniają koniunkturę mniej optymistycznie niż w październiku. Spowodowane to jest negatywnymi ocenami zarówno bieżącego jak i przyszłego portfela zamówień oraz produkcji. Stan zapasów wyrobów gotowych nieznacznie przekracza poziom uznawany przez przedsiębiorców za wystarczający. Utrzymują się niewielkie trudności w ściąganiu należności od kontrahentów, a także nieznaczne opóźnienia w regulowaniu przez producentów zobowiązań finansowych. Odpowiednie prognozy w tym zakresie są pesymistyczne i nieco gorsze od zgłaszanych przed miesiącem. Dyrektorzy planują dalsze zmniejszanie zatrudnienia. W najbliższych miesiącach nie przewiduje się zmian cen maszyn i aparatury elektrycznej.

Producenci **sprzętu i urządzeń rtv** oceniają koniunkturę pesymistycznie, gorzej niż w ubiegłym miesiącu. Spowodowane to jest negatywnymi ocenami dotyczącymi bieżącego portfela zamówień i produkcji oraz ostrożniejszymi niż w październiku przewidywaniami w tym zakresie. W listopadzie producenci bez opóźnień ściągają należności od kontrahentów i terminowo regulują swoje bieżące zobowiązania finansowe. Prognozy w tym zakresie są mniej optymistyczne od formułowanych w październiku. Dyrektorzy planują zmniejszyć zatrudnienie w stopniu większym niż przewidywano w ubiegłym miesiącu. Ceny sprzętu i urządzeń rtv mogą nie ulec zmianie.

W listopadzie dyrektorzy firm produkujących **wyroby włókiennicze** oceniają koniunkturę pesymistycznie, gorzej niż w zeszłym miesiącu. Spowodowane to jest znacznym pogorszeniem negatywnych ocen dotyczących bieżącego portfela zamówień i produkcji. Również przewidywania w tym zakresie są dużo gorsze od prognoz formułowanych przed miesiącem. Nieznacznie zmniejszają się nadmierne zapasy wyrobów gotowych. Mimo terminowego ściągania należności, utrzymują się trudności w bieżącym regulowaniu zobowiązań finansowych. Przewidywania dotyczące sytuacji finansowej są pesymistyczne i gorsze niż przed miesiącem. Planowane jest dalsze ograniczanie zatrudnienia. W najbliższych trzech miesiącach przedsiębiorcy przewidują niewielki wzrost cen wyrobów włókienniczych.

2. Budownictwo

W listopadzie **ogólny klimat koniunktury** w budownictwie kształtuje się na poziomie plus 10 (w październiku plus 20). Poprawę koniunktury sygnalizuje 24% przedsiębiorstw, a jej pogorszenie 14% (w październiku odpowiednio 29% i 9%). Pozostałe przedsiębiorstwa uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

Przedsiębiorstwa odnotowują znacznie wolniejszy od zgłaszanego w październiku wzrost **portfela zamówień i produkcji budowlano-montażowej**. Przewidywania w tym zakresie na najbliższe trzy miesiące są dużo mniej optymistyczne od formułowanych w ubiegłym miesiącu. Spośród badanych przedsiębiorstw 31% (w listopadzie ub. roku 29%) planuje, że będzie prowadziło prace budowlano-montażowe za granicą, jednak ich prognozy są gorsze od przewidywań z października br. oraz listopada ub.r. i wskazują na niewielkie zmniejszenie **portfela zamówień na roboty budowlano-montażowe na rynku zagranicznym**.

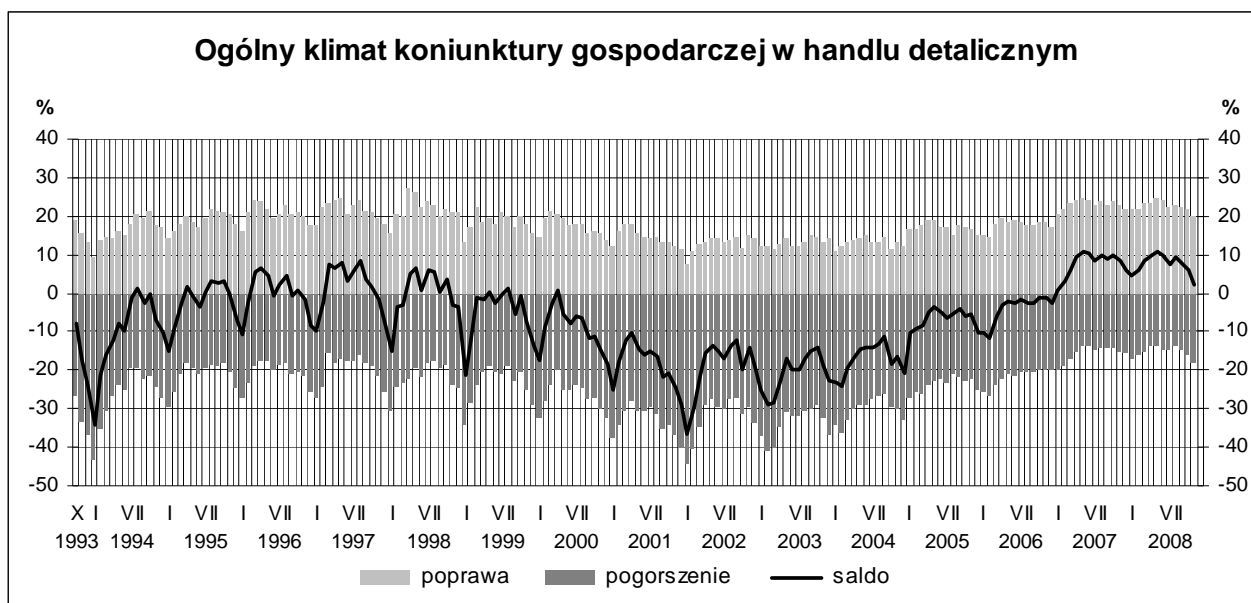
Bieżąca i przyszła **sytuacja finansowa** przedsiębiorstw budowlano-montażowych oceniana jest mniej korzystnie niż w październiku. Wzrost **cen** realizacji robót budowlano-montażowych może być wolniejszy niż przewidywano przed miesiącem. Planowane jest zmniejszenie dotychczasowego stanu **zatrudnienia** w budownictwie.

Odsetek przedsiębiorstw nie odczuwających żadnych **barier w prowadzeniu działalności budowlano-montażowej** kształtuje się na poziomie 4,3% (4,2% w październiku br. i 4,0% w listopadzie 2007 r.). Największe trudności napotymane przez przedsiębiorstwa zgłaszające bariery związane są z konkurencją ze strony innych firm (60% w listopadzie i 59% w październiku br. wobec 49% w listopadzie 2007 r.), kosztami zatrudnienia (57% badanych przedsiębiorstw w listopadzie i 60% w październiku br. oraz 58% w listopadzie 2007 r.), niedoborem wykwalifikowanych pracowników (47% badanych przedsiębiorstw w listopadzie i 52% w październiku br. wobec 62% w listopadzie 2007 r.). W porównaniu z listopadem ubiegłego roku najbardziej wzrosło znaczenie barier związanych z niedostatecznym popytem (z 15% do 26%) oraz konkurencją ze strony innych firm (z 49% do 60%), natomiast zmalało – barier związanych z niedoborem wykwalifikowanych pracowników (z 62% do 47%) i kosztami materiałów (z 42% do 33%).

W listopadzie 9% przedsiębiorstw budowlano-montażowych ocenia swoje **zdolności produkcyjne** jako zbyt duże w stosunku do oczekiwanego w okresie najbliższych dwunastu miesięcy portfela zamówień, 79% jako wystarczające, a 12% jako zbyt małe. Oceny te są zbliżone do formułowanych w październiku br. W porównaniu z listopadem ubiegłego roku zmniejsza się udział jednostek oceniających swe zdolności jako zbyt małe na rzecz przedsiębiorstw, które oceniają je jako wystarczające i zbyt duże.

Wykorzystanie mocy produkcyjnych zgłaszane przez przedsiębiorców wynosi 87% w listopadzie i październiku br. (89% – w listopadzie ub. roku).

3. *Handel detaliczny*

W listopadzie wskaźnik **ogólnego klimatu koniunktury** w handlu detalicznym kształtuje się na poziomie plus 2 (plus 6 w październiku). Poprawę koniunktury sygnalizuje 20% badanych przedsiębiorstw (przed miesiącem 22%), jej pogorszenie 18% (w ubiegłym miesiącu 16%). Pozostałe przedsiębiorstwa uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie.

Niewielki wzrost bieżącej sprzedaży utrzymuje się na poziomie z października, jednak w najbliższych miesiącach może nastąpić jej niewielki spadek. Oceny bieżącej i przewidywanej sytuacji finansowej przedsiębiorstw ulegają pogorszeniu. Przedsiębiorcy planują nieznacznie ograniczyć ilość towarów zamawianych u dostawców. Nieznacznie zmniejsza się nadmierny stan zapasów towarów. Wzrost bieżących i przyszłych cen towarów jest nieco wolniejszy od zgłaszanego w ubiegłym miesiącu. Na najbliższe miesiące planowany jest niewielki spadek zatrudnienia.

Oceny koniunktury w poszczególnych branżach handlu detalicznego są zróżnicowane. Na najwyższym poziomie kształtuje się wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury dla branży meble, rtv, agd – plus 22 (przed miesiącem plus 27). Dla branży pojazdy samochodowe wynosi on plus 3 (w ubiegłym miesiącu plus 4), a dla branży włókno, odzież, obuwie – plus 1 (plus 5 w październiku). W branży żywnościowej wskaźnik ogólnego klimatu kształtuje się na poziomie minus 4 (przed miesiącem minus 2).

W jednostkach branży **meble, rtv, agd** odnotowuje się nieznacznie szybszy niż przed miesiącem wzrost bieżącej sprzedaży towarów. W konsekwencji sytuacja finansowa przedsiębiorstw jest nieco bardziej korzystna. Odpowiednie przewidywania są ostrożniejsze od formułowanych przed miesiącem. Zmniejsza się stan nadmiernych zapasów towarów. Wzrost zamówień u dostawców może być wolniejszy od przewidywanego w październiku. Wzrost cen zarówno bieżących jak i przyszłych jest zbliżony do sygnalizowanego w ubiegłym miesiącu. Plany dyrektorów przedsiębiorstw dotyczące zwiększenia zatrudnienia są ostrożniejsze od zgłaszanych przed miesiącem.

W listopadzie przedsiębiorstwa branży **pojazdy samochodowe** sygnalizują znacznie wolniejszy niż przed miesiącem spadek bieżącej sprzedaży. Oceny bieżącej sytuacji finansowej są nieco mniej pesymistyczne od zgłaszanych przed miesiącem. Prognozy na najbliższe miesiące wskazują na możliwość ograniczenia sprzedaży i w konsekwencji pogorszenie sytuacji finansowej. Utrzymuje się nadmierny stan zapasów towarów. Zamówienia u dostawców na towary mogą być zmniejszane bardziej niż w ubiegłym miesiącu. W listopadzie spadek cen pojazdów samochodowych ulega nieznaczному spowolnieniu. Na najbliższe miesiące przewiduje się niewielki wzrost cen. Dyrektorzy przedsiębiorstw planują zmniejszać zatrudnienie.

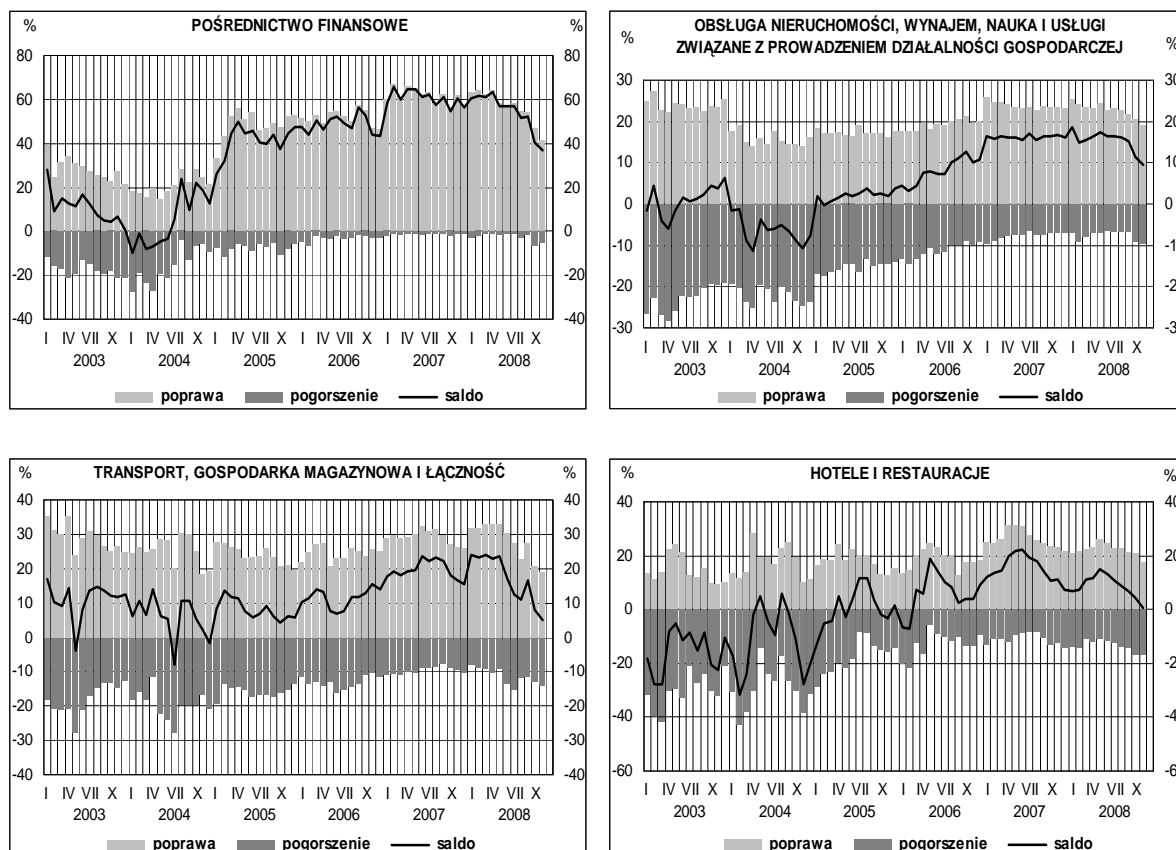
W branży **włókno, odzież, obuwie** przedsiębiorcy sygnalizują w listopadzie wolniejszy wzrost bieżącej sprzedaży niż w październiku. Sytuacja finansowa jednostek handlowych jest oceniana nieco gorzej niż przed miesiącem. Utrzymuje się poziom nadmiernych zapasów. Pesymistyczne prognozy sprzedaży powodują, że przewidywania dotyczące sytuacji finansowej w najbliższych miesiącach są niekorzystne. W konsekwencji ilość towarów zamawianych u dostawców może być zmniejszana. W listopadzie przedsiębiorstwa zgłaszają wolniejszy wzrost bieżących cen towarów niż sygnalizowano w ubiegłym miesiącu. Prognozy na najbliższe trzy miesiące wskazują na dalsze spowolnienie wzrostu cen. Dyrektorzy przedsiębiorstw planują zmniejszyć zatrudnienie w większym stopniu niż przewidywali to przed miesiącem.

W listopadzie utrzymuje się niewielki wzrost sprzedaży **żywności**, na poziomie sygnalizowanym przed miesiącem. Mimo to sytuacja finansowa badanych przedsiębiorstw pogarsza się. Zmniejsza się nadmierny stan zapasów towarów. Prognozy dotyczące sprzedaży na najbliższe trzy miesiące są nieco mniej pesymistyczne od formułowanych w październiku. Mimo to może nastąpić dalsze pogorszenie sytuacji finansowej przedsiębiorstw. Ilość towarów zamawianych u dostawców może utrzymać się na poziomie prognozowanym w ubiegłym miesiącu. Wzrost bieżących i przyszłych cen żywności może być nieco wolniejszy od deklarowanego w październiku. Dyrektorzy przedsiębiorstw planują nieznacznie zmniejszyć zatrudnienie.

Spośród badanych jednostek 5,1% deklaruje, że nie odczuwa żadnych **barier w prowadzeniu bieżącej działalności** (4,7% przed miesiącem, 4,1% przed rokiem). Największe trudności napotykane przez przedsiębiorstwa zgłaszające występowanie barier związane są z konkurencją na rynku (barierę tę sygnalizuje w listopadzie – tak jak przed rokiem – 71% przedsiębiorstw, przed miesiącem 69%), kosztami zatrudnienia (63% w listopadzie, 64% w październiku br., 65% w listopadzie ubiegłego roku) oraz wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu (56% w listopadzie, 55% w październiku br. i listopadzie 2007 r.).

Najczęściej wybieranymi źródłami finansowania **środków obrotowych** są fundusze własne, które wybiera 68% przedsiębiorstw (przed rokiem 69%). Na kredyt bankowy wskazuje 28% przedsiębiorstw (27% w listopadzie 2007 r.), kredyt kupiecki – tak jak przed rokiem – 26% jednostek.

4. Usługi

W listopadzie oceny ogólnego klimatu koniunktury jednostek z sekcji **pośrednictwo finansowe** są mniej optymistyczne od sygnalizowanych przed miesiącem (plus 37 wobec plus 40 w październiku). Poprawę koniunktury odnotowuje 42% badanych firm, a jej pogorszenie – 5% (w październiku odpowiednio 46% i 6%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulegazmianie. Oceny bieżącego i przyszłego popytu oraz sprzedaży, a także sytuacji finansowej są dużo ostrożniejsze od formułowanych w ubiegłym miesiącu. Bieżące ceny usług rosną nieco szybciej niż odnotowano w październiku. W najbliższych miesiącach ich wzrost może być wolniejszy niż przewidywano w październiku. Przewidywane tempo wzrostu zatrudnienia może ulec niewielkiemu spowolnieniu. Spośród badanych jednostek 4,2% deklaruje, że nie odczuwa żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności (4,0% w październiku, 9,6% w listopadzie ub. r.). Największe trudności napotykane przez przedsiębiorstwa zgłaszające bariery działalności związane są z konkurencją firm krajowych (80% w listopadzie i 78% w październiku br., 88% w listopadzie 2007 r.) oraz – w mniejszym stopniu – konkurencją firm zagranicznych (55% w listopadzie wobec 47% w październiku br. i 48% w listopadzie ub.r.).

W listopadzie wskaźnik ogólnego klimatu w sekcji **transport, gospodarka magazynowa i łączność** kształtuje się na poziomie plus 5 (w październiku plus 8).

Poprawę koniunktury odnotowuje 19% badanych firm, a jej pogorszenie – 14% (w październiku odpowiednio 21% i 13%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Mimo wolniejszego niż przed miesiącem wzrostu bieżącego popytu, aktualna sprzedaż rośnie nieco szybciej niż w październiku. Dyrektorzy jednostek nadal sygnalizują pogorszenie swojej sytuacji finansowej. W najbliższych miesiącach przedsiębiorcy przewidują wolniejszy wzrost zarówno popytu jak i sprzedaży, a w konsekwencji mniej znaczącą niż przewidywano w ubiegłym miesiącu poprawę sytuacji finansowej. Planuje się utrzymanie niewielkiego wzrostu zatrudnienia. Odnotowywany jest nieznaczny spadek zarówno bieżących jak i przewidywanych cen. W listopadzie 4,6% badanych przedsiębiorstw deklaruje, że nie napotyka na bariery w prowadzeniu swojej bieżącej działalności (w październiku odsetek ten wyniósł 5,2%, w listopadzie przed rokiem 6,4%). Największe trudności napotykane przez firmy związane są z konkurencją firm krajowych (57% w listopadzie i 60% w październiku br., 59% w listopadzie 2007 r.) oraz kosztami zatrudnienia pracowników (55% w listopadzie, 57% w październiku br. i 58% w listopadzie 2007 r.).

W listopadzie wskaźnik ogólnego klimatu w sekcji **obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej** kształtuje się na poziomie plus 9 (w październiku plus 11). Poprawę koniunktury odnotowuje 19% badanych firm, a jej pogorszenie – 10% (w październiku odpowiednio 20% i 9%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Dyrektorzy jednostek odnotowują spowolnienie wzrostu bieżącego popytu i sprzedaży. W konsekwencji pogarsza się sytuacja finansowa przedsiębiorstw. Prognozy popytu, sprzedaży oraz sytuacji finansowej są mniej optymistyczne od zgłaszanych w ubiegłym miesiącu. Wzrost zatrudnienia może być nieco wolniejszy od oczekiwanego w październiku. Bieżące ceny usług rosną w tempie zbliżonym do odnotowanego w ubiegłym miesiącu. W najbliższych miesiącach ich wzrost może być nieco szybszy niż prognozowano w październiku. Spośród badanych jednostek 11,8% deklaruje, że nie odczuwa żadnych barier w prowadzeniu bieżącej działalności (12,8% w październiku, 10,4% przed rokiem). Największe trudności napotykane przez przedsiębiorstwa związane są z kosztami zatrudnienia pracowników (52% w listopadzie i 51% w październiku br., 59% w listopadzie przed rokiem).

W listopadzie wskaźnik ogólnego klimatu koniunktury w sekcji **hotele i restauracje** kształtuje się na poziomie plus 1 (w październiku plus 4). Poprawę koniunktury odnotowuje 18% badanych firm, a jej pogorszenie – 17% (w październiku odpowiednio 21% i 17%). Pozostałe jednostki uznają, że ich sytuacja nie ulega zmianie. Na takie kształtowanie się wskaźnika koniunktury wpływa pogorszenie ocen bieżącego i przyszłego popytu i sprzedaży usług, a w konsekwencji i sytuacji finansowej. Dyrektorzy jednostek sygnalizują nieco wolniejszy niż w październiku wzrost zarówno bieżących jak i przyszłych cen oferowanych usług. Nie przewidują zmian w poziomie zatrudnienia. Odsetek przedsiębiorstw nie odczuwających żadnych barier w prowadzeniu działalności usługowej kształtuje się na poziomie 2,7% (2,5% w październiku br. i 5,4% w listopadzie ub. r.). Największe trudności napotykane przez jednostki związane są z kosztami zatrudnienia pracowników (69% w listopadzie i październiku br., 72% w listopadzie 2007 r.), konkurencją firm krajowych (52% w listopadzie i 55% w październiku br. wobec 41% w listopadzie ub.r.) oraz z wysokimi obciążeniami na rzecz budżetu (51% w listopadzie i 52% w październiku br. wobec 47% w listopadzie 2007 r.).